

Egeninnsats og viljestyrke gir pasientresultater

En kombinasjon av pasientenes egeninnsats og viljestyrke sammen med høyt faglig nivå og innsats langt utover det vanlige av de som inngår i rehabiliteringsteamet, ligger til grunn for at Avdeling for Ortopedisk Rehabilitering (OrtoRehab) ved Haukeland universitetssykehus er tildelt Momentumprisen 2009.

Momentum – foreningen for arm- og ben-amputerte – sier i begrunnelsen for tildelingen at tilbudet ved OrtoRehab har utviklet seg til å bli landets utvilsomt beste innen amputasjonsrehabilitering og at teamets innsats gjør det mulig at mange, til tross for betydelige handikapp som amputerte, klarer å fungere svært godt og ser lyst på livet.

Aktive brukere

Avdelingsoverlege Sigrun Solberg er sjef for Avdeling for Ortopedisk Rehabilitering. Hun fremhever at alle som deltar i teamet er nødvendige for at helheten skal fungere godt og at hver eneste medarbeider selv er klar over sin viktige og nødvendige rolle. – Alle vet at den jobben de gjør er en vesentlig brikke i sluttresultatet, understreker hun.

– Gjennom informasjon og praktisk veiledning stimuleres pasientene til å delta aktivt i protesetilpasningen og i treningen. Det er ofte svært krevende å være amputert og å trene seg på å få tilpasset og lært seg

god bruk av en protese. Under prosessen er det viktig at de det gjelder føler at de er «sjefen» og at vi er hjelpere og rådgivere, sier Sigrun Solberg.

– Aktive protesebrukere kan sammenliknes med ekstremsportsutøvere og må som dem legge inn hviletid. De ivrigste kan ha litt problemer med å lære seg å legge inn tid til hvile og avlastning, sier hun.

For å kunne oppnå god gangfunksjon med funksjonell styring av protesen i ulike fysiske aktiviteter må man ha full kontroll over all muskulatur som brukes under gange. Det kan være krevende å lære seg alternativ bruk av muskler som en tidligere ikke visste at en hadde.

– Mens pasientene er hos oss får de testet bruk av protesen i ulike situasjoner og på varierende underlag, inne og ute, slik at de kan bli trygge i bruken før de skal fortsette treningen hjemme, sier Solberg.

Motiverte ansatte

– De ansatte er godt motiverte, glade i arbeidet sitt og stolte over hva vi sammen

får til. Vi har oppmerksomheten rettet mot hvorfor vi er her, og gleden er stor når vi ser at pasientene blir stadig flinkere til å bruke protesene i ulike aktiviteter, sier hun.

– For noen ble virksomheten flyttet til andre lokaler som skulle bygges og tilpasses våre behov. Vi fikk i stor grad bestemme hvordan det samlede areal skulle utformes og vi satset da på å ha behandlings-, trenings- og sosiale oppholdsrom i nær tilknytning til pasientrommene og personalets arbeidsrom. Med «kjerneaktiviteten» sentralt plassert er det lett for pasientene å trene på egen hånd. For pleiepersonalet ble det både enklere å veilede pasientene i egentreningen og å ha felles-trening med dem på ettermiddager og i helger, forteller hun.

Viktig å lytte til pasienten

– Det er viktig å ta brukerne på alvor. Det er jo de som er våre egentlige arbeidsgivere, sier Sigrun Solberg.

– Vi forsøker i fellesskap med pasienten/brukeren å kartlegge og prioritere deres ulike behov. «Hva har du lyst til å få til?» – er et mye brukt spørsmål. Å lytte til pasienten/brukeren og å strebe etter å forstå innholdet i «meldingen» og sammenarbeide frem hva som trengs for å nå målet, er viktig. Adekvat informasjon gitt i en god kommunikatív atmosfære øker sjansene for å få kompetente brukere som tør å stille tydelige forventninger og krav til oss, understreker Solberg. Det er også viktig at ansatte tør å stille klare forventninger og krav til innsats fra seg selv, hverandre og pasientene, sier hun.

Hun forteller også at pasientforeningen ber om tre til fire tilsvarende protesetreningsentre i landet. Brukerne vil ha proteser som er godt tilpasset og justert til bruk i ulike aktiviteter, proteser som de vet hvordan de skal håndtere og som de føler seg trygge på at blir reparert og justert straks de er slitt eller fungerer utilfredsstillende. Amputerte som hver eneste dag er aktive i arbeid og fritid, må ha proteser som kan brukes hver eneste dag i ulike aktiviteter, sier Solberg.

Ellen Juul Andersen

ellen.juul.andersen@legeforeningen.no
Avdeling for informasjon og helsepolitikk

Det er ofte svært krevende å være amputert. Illustrasjonsfoto Colourbox